

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2004 harvinaisuushavainnot

Rare birds in Finland in 2004

Heikki Luoto, Tapio Aalto, Antero Lindholm, Jyrki Normaja & Visa Rauste

BirdLife Suomen Rariteettikomitea (RK) käsitteli 268 lomaketta vuodelta 2004 ja hylkäsi niistä 29 (11%). Kun mukaan lasketaan havainnot aiemmilta vuosilta, nousee käsiteltyjen lomakkeiden määrä 304:een ja hylättyjen 46:een (15%).

Suomelle uusia lintulajeja hyväksyttiin peräti kolme: nokisorsa, pikkulapasotka ja amurinuunilintu (kategoria A). Idänkäki sen sijaan poistettiin maamme listalta. Muita vuoden aikana nähtyjä suurharvinaisuuksia olivat arohiirihaukka, pikkukotka, pikkutuulihaukka, valkosiipikiuru, pikkukiuru, ruostesiipirasas ja balkaninuunilintu. Käärmeokta ja aroharmaalokki esiintyivät ennätyskellisen runsaina. Vuosi oli hyvä myös amerikanhaapanan, punapäänarskun, amerikanjääkuikan ja ruokosirkkalinnun osalta. Syksyllä nuoret arosuohaukat rynnistivät joukolla maamme.

RK-käsittelyn aikatauluista

Suomen RK:n katsausten nykyinen julkaisuaikataulu - käsikirjoitus valmiina seuraavan vuoden huhtikuun alussa - on kireämpi kuin missään muussa Euroopan maassa, luultavasti maailmanennätys lajis-

saan. Silti katsaukset ovat olleet varsin kattavia, josta kiitos kuuluu ennen muuta havainnoijille ja alueellisille komiteoille.

Yksittäisten lomakkeiden käsittelyaika voi kuitenkin olla nopearytmiseen toimintaan tottuneelle nykyihmiselle pitkän tuntuinen. RK tekee päätöksiä vain kokouksissaan. Maaliskuisen kevätkokouksen jälkeen seuraava on viime vuosina pidetty elo-syyskuussa, mistä seuraa väistämättä noin puolen vuoden käsittelyaika maaliskuussa jätettyyn ilmoitukseen. Rutiinilomakkeiden käsittelyä voisi tietenkin nykyteknikalla nopeuttaa huomattavasti. RK on selvittelemässä sähköiseen käsittelyjärjestelmään siirtymistä, mutta ei valitettavasti voi luvata nopeaa edistymistä.

Kaikkia havaintoja ei millään teknisillä järjestelyillä pystytä koskaan käsittelemään kovin nopeasti. Jotkut havainnot vaativat kirjeenvaihtoa asiantuntijoiden kanssa tai laajoja taustatöitä, esimerkiksi aineiston keruuta museoissa tai maastossa, mikä välttämättä vie aikaa. Joissain tapauksissa havainnon käsittely jumittuu siihen, että olemassa olevia lisätietoja ei lupauksista huolimatta toimiteta RK:lle sovituissa aikatauluissa. RK pyrkii perustamaan päätöksensä kaikkeen käytettävissä olevaan aineistoon. Jos tärkeinä pidettyjä tietoja uskotaan olevan tulossa, havaintoa

joudutaan pitämään pöydällä, mikä joskus aiheuttaa ymmärrettävää mieliharmia havainnoijille.

RK:n kokoonpano

RK:n kokoonpano oli vuonna 2004: Visa Rauste (puheenjohtaja), Heikki Luoto (sihteeri), Tapio Aalto, Antero Lindholm, Pekka J. Nikander, Jyrki Normaja ja Kari Soilevaara

AERC-kategoriat

Katsauksessa käytetään Puolan AERC-kokouksessa syksyllä 2001 tarkennettuja määritelmiä:

A. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen.

B. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä.

C. Laji, jonka karanneista tai vapauteista yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta.

D. Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E).

E. Varma tai lähes varma tarha- tai häkikarkulainen.

Kotisivut

RK:n kotisivut, joilla julkaistaan mm. ajankohtaiset tiedotteet, löytyvät osoitteesta www.birdlife.fi/lintuharrastus/rariteettikomitea.shtml ja AERC:n (Association of European Records and Rarities Committee) osoitteesta www.aerc.be.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosiina: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna

Nokisorsa (*Anas rubripes*) Sodankylässä 4.6.2004. Koiras viihtyi paikalla pitkään sinisorsanaaraan kanssa. Uusi laji Suomelle! © Jari Pitkäkoski. Black Duck, new for Finland!.

Ruskosotka (*Aythya nyroca*) koiras Hämeenkyrössä 10.4.2004. © Sami Tuomela.
Ferruginous Duck.

syntynyt, +1kv ennen kuluvaa kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussaan = nuoruuspukuinen, ad = aikuinen, subad = esiaikuinen, pull = pesä- tai maastopoikanen.

Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen (esim. kuikkalinnuilla ja ruokkilinnuilla tämä tarkoittaa nuorta, esiaikuista tai talvipukuista aikuista lintua), vp = vaihtopukuinen, ♂ = koiras, ♀ = naaras, ♀-puk = naaraspukuinen, Ä = laulava, r = rengastettu. v/video tarkoittaa, että RK:lla on ollut käytettävissään linnusta otettu havainnon käsittelyssä auttanut valokuva tai videonauha ja ä, että RK:lla on ollut määrittämisen tukena linnusta saatu äänite. Muuttavasta linnusta on ilmoitettu lentosuunta (N = pohjoinen jne).

Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. Tässä katsauksessa havainnon kohdalla on neljä havainnoitsijaa, mikäli lomakkeella on mainittu niin monta nimeä. Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä paitsi, jos hän on ilmoittanut havainnon jonkun toisen puolesta eikä itse ole havainnut lintua. Tällöin en-

simmäisenä on linnun löytäjä ja toisena ilmoittaja. Ilmoittajan jälkeiset nimet on kirjoitettu siinä järjestyksessä kuin ne ovat lomakkeella. Mikäli ilmoittaja ja löytäjä ovat eri henkilö, löytäjä on mainittu toisena. Jos RK on saanut jostain havainnosta useampia lomakkeita, eri lomakkeiden tiedot on yhdistetty, ja havainnoitsijat ovat yksien sulkeiden sisällä. Myös ne henkilöt, jotka ovat luovuttaneet valokuvia, videonauhoja tai muuta materiaalia RK:n käyttöön, on pyritty mainitsemaan havaintojen kohdalla tilan niin salliessa.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän tiettyinä ajanjaksoina: ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta 1975 vuoden 2003 loppuun ja kolmas esiteltävän vuoden 2004. Näiden lukujen summa on siis kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Pikkulapasotka (*Aythya affinis*) koiras Kökarissa 24.3.2004. Uusi laji Suomelle! © Jan Södersved. Lesser Scaup, new for Finland!

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) Kristiinankaupungissa 17.10.2004. © Peter Uppstu. Great Northern Diver.

Hyväksytyt havainnot

Accepted records

Amerikanhaapana *Anas americana* (1,53,6)

14.4. Vaasa, Myrgrund jp ♂ (Aarne Lahti, Jan Nyman); **21.–25.4.** Kuopio, Sotkanniemi, Pöksänlahti jp ♂ (v) (Asta Lähdesmäki, Eelis Rissanen, Pertti Renvall, Riitta Suhonen ym.); **24.4.–1.5.** Virrat, Vermasjärvi, Mäntylänlahti jp ♂ (v) (Esko Rajala, Petri Saari, Eero Heinonen ym.); **30.4.** Pyhäjoki, Takaranta jp ♂ (Heikki Tuohimaa, Kari Varpenius); **5.–6.5.** Kuopio, Riistavesi, Keskimmäinen jp ♂ (Raimo Hämäläinen, Pertti Renvall ym.); **6.–7.5.** Hailuoto, Pökönokka jp ♂ (Juha Markkola, Veijo Nissilä ym.); **6.5.** Maaninka, Kinnulanlahti, Lapinranta jp ♂ (v) (Jorma Kelo); **10.–11.5.** Kangasniemi, Luusniemen Pukkiselkä jp ♂ (Tuomas Manninen, Markku Lund, Mika Suojarinne, Osmo Ojamies ym.).

Kuopion ja Maaningan linnut tulkittiin samaksi yksilöksi. RK on suhtautunut kevään koiraiden ikämäärittäisiin varovasti, jos kynnärsiiven yläpuolen valkeaa laikua ei ole kuvattu tarkasti. Keväisen toisen kalenterivuoden amerikanhaapanakoiraan siiven valkea laikku on jo pääosin muodostunut (vastaavan ikäiseltä haapanakoiraalta laikku puuttuu vielä kokonaan). Ikämäärittäystä varten laikon väritys tulisi katsoa ja kuvata huolella. Keväisellä nuorella amerikanhaapanakoiraalla erityisesti keskimäisissä peitinhöyhenissä on tummat keskustat, kun vanhalla koiraalla vastaavat peitinhöyhenet ovat kokonaan valkoiset (Votier ym. 2003).

Amerikantavi *Anas carolinensis* (1,54,4)

17.4.–1.5. Närpiö, Piolahti jp ♂ (v) (Jani Vastamäki, Harry Lillandt, Jari Koivuluoma, Kari Korhonen ym.); **26.–27.4.** Lohtaja, Marinkainen jp ♂ (Marko Pohjoismäki, Tuomo Puutio, Pekka Hanhineva ym.); **17.5.** Lumijoki, Sannanlahti jp ♂

(William Velmala, Juha Sjöholm); **31.5.–7.6.** Kotka, Hovinsaari jp ♂ (v) (Klaus Laine ym.).

Nokisorsa *Anas rubripes* (0,0,1)

26.5.–30.6. Sodankylä, kirkonkylä jp ♂ (v) (Ossi Pihajoki, Markus Salmi ym.).

Suomen ensimmäinen havainto! Havainnosta on julkaistu tiedonanto (Pihajoki 2005). Nokisorsa pesii Pohjois-Amerikan mantereen koillis- ja keskiosissa. Talveksi linnut siirtyvät etelämmäksi, jolloin niitä tavataan Floridassa ja muissa etelävaltioissa. Brittein saarilla nokisorsia on tavattu 1950-2003 yhteensä 27 yksilöä (Rogers ym. 2004). Ruotsin ensimmäinen havainto on 17.-19.11.1973 Skånesta, jonka jälkeen laji on tavattu vain 27.5.-4.6.1997 Västerbottenissa (Breife ym. 2003). Norjan havainnot ovat uusintakäsittelyssä, koska viime vuosina nähtyjä lintuja epäillään risteymiksi (Vegard Bunes, kirj.ilm.). Suomen nokisorsakoiras vietti kesänsä sinisorsanaaraan kanssa Sodankylän jätevedenpuhdistamolla, josta muodostui monen lintuharrastajan kesäretken kohde. Sorsalinnut, myös nokisorsa (Hepp & Hair 1983), pariutuvat talvehtimisaalueilla. Koiras seuraa keväällä naarasta pesimäalueelle, joten on hyvin mahdollista, että Sodankylän nokisorsa on talvehtinut Euroopassa ja lähtenyt kihlattunsa matkassa Pohjois-Suomeen.

Sinisiipitavi *Anas discors* (1,13,1)

4.5. Lumijoki, Puhkiavanperä jp ♂ (v) (William Velmala, Ari Leinonen ym.).

Suomen sinisiipitavit on havaittu 23.4.-17.6., yhtään naarasta ei ole onnistuttu löytämään.

PunapäänarSKU *Netta rufina* (9,60,7)

20.–29.4. Parikkala, Siikalampi ♀ (v) (Jari Kontiokorpi, Tuomas Syrjä, Mikko Pöllänen ym.); **2.–6.5.** Korsnäs, Brusuden jp ♂+♀ (v) (Harry Seppälä, Aarne Lahti ym.); **8.5.** Hanko, Täktbukten jp ♂+♀ (v) (Andreas Uppstu, Sami Tuomela, Kari Haataja); **28.–29.8.** Parikkala, Siikalampi 2 ♀ (v) (Jari Kontiokorpi, Esko Veijalainen).

Amerikantukkasotka *Aythya collaris* (0,6,2)

3.5. Karjaa, Lämpträsk ♀ (Heikki Vasamies, Martin Helin ym.); **25.–30.9.** Salo, Halikonlahti ♀ (v) (Tom Lindroos, Hannu Kormanen, Rauli Lumio ym.).

Maamme ensimmäinen amerikantukkasotkanaaras havaittiin vuonna 2003, kaikki aiemmat viisi havaintoa ovat koskeneet koiraita. Syyshavainto on ensimmäinen maassamme, kaikki varhaisemmat linnut ovat löytyneet keväällä tai alkukesällä ja kadonneet viimeistään kesän kuluessa. Iso-Britanniassa on havaittu vuoden 2002 loppuun mennessä jo 470 amerikantukkasotkaa ja vuosittainen havaintomäärä on ollut kasvussa (Fraser & Rogers 2005).

Ruotsissa tavattujen 31 yksilön havainnot keskittyvät keväeseen, mutta syys- ja talvi-havaintojakin on useita (Breife ym. 2003, Cederroth 2004).

Ruskosotka *Aythya nyroca* (4,8,1)

8.–10.4. Hämeenkyrö, Sarkkilanjärvi jp ♂ (v) (Rainer Mäkelä ym.).

Pikkulapasotka *Aythya affinis* (0,0,1)

21.3.–10.4. Kökar, Västerfjärden, museolahti jp ♂ (v) (Rasmus Mäki, Tomi Kaijanen ym.).

Pikkulapasotka pesii Pohjois-Amerikan keski- ja luoteisosissa talvehtien mantereiden eteläosissa sekä Keski-Amerikassa. Euroopan pikkulapasotkahavainnot ovat runsastuneet selvästi viime vuosikymmeninä. Nykyisin laji on tavattu jo useimmissa Länsi-Euroopan maissa. Esimerkiksi Alankomaissa viisi yksilöä (vuoden 2003 loppuun mennessä, van der Vliet ym. 2004), Iso-Britanniassa 67 (2003, Rogers ym. 2004), Manner-Portugalissa kolme (2003, G. Elias kirj.ilm.), Puolassa yksi (2002, T. Stawarczyk kirj.ilm.), Ranskassa seitsemän (2003, Frémont ym. 2005) ja Sveitsissä kolme (2003, D – kategoriassa, B. Volet, kirj.ilm.). Kyseessä oli siis jo aika lailla odotettu lisä maamme lajistalle. Vaikka tarhakarkulaisalkuperä on mahdollinen, katsottiin luonnonvaraisen harhautumisen todennäköisyys suuremmaksi, ja laji lisättiin A-kategoriaan. Useimmissa muissa maissa on tehty samanlainen päätös. Mäki (2005) on kirjoittanut tiedonannon havainnosta ja Bradshaw (2005) on julkaissut tuoreen yhteenvedon lajin määrittämisestä.

Pilkaniska *Melanitta perspicillata* (10,43,1)

22.5. Asikkala, Väaksky, Kajaanselkä +2kv jp ♂ (v) (Tapani Saimovaara ym.).

Amerikanjäätikuikka *Gavia immer* (2,87,9)

7.5. Lemland, Lågskär +2kv jp NNE (Sampo Kunttu); **12.5.** Lemland, Lågskär 2kv NE (Kari Soilevaara); **20.5.** Pernaja, Aspskär 2kv E (Markku Hyvärinen, Pasi Snellman, Joni Sundström); **10.10.** Joutseno, Jalkasaari 1kv WSW (Sampsu Cairenius, Antti Supponen); **11.10.** Hanko, Halias tp E (Kari Soilevaara, Jussi Lindström, Aatu Vattulainen); **17.10.** Kristiinankaupunki, Trutklobbarna 2kv, lähti S (v) (Peter Uppstu, Pekka Huttunen ym.); **27.10.** Pyhäranta, Rihtniemi tp S (Hannu Klemola, Ari Kuusela); **28.10.** Lemland, Lågskär tp S (Sampo Laukkanen, Jani Ceder, Jussi Lindström, Ahti Vapaavuori); **2.11.** Eno, Rukavesi tp (Hannu Kauhanen).

Ruotsissa iälleen määritetyistä 230 amerikanjäätikuikasta peräti 82 % oli aikuisia (Breife ym. 2003). Meillä nuoret ja esiäikuiset ovat enemmistönä; vain kolmasosa on ollut varmasti aikuisia.

Mustakaulauikku *Podiceps nigricollis* (17,11,1)

8.5. Lappeenranta, Haapajärvi (v) (Paa-vo Rantanen, Pekka & Jaakko Nuotio, Pertti Narinen ym.).

Lintu ei ollut täysin juhlapuvussa.

Suula *Morus bassanus* (3,34,0)

26.8.2000 Mikkelin mlk, Ukonvesi ad (v) (Esko Kinnari).

Vuoden 2000 suulamäärä nousee kolmeen yksilöön.

Yöhaikara *Nycticorax nycticorax* (1,6,1)

24.5. Rääkkylä, Vuoniemi, Eihvelin torni +2kv (Pentti Zetterberg).

Yöhaikara on meillä kevään ja kesän lintu. Varhaisin on havaittu Hangossa 23.4.1977. Toukokuussa on nähty kaksi, kesäkuussa yksi ja heinäkuussa kolme yksilöä. Ainoa syyshavainto on samalla maamme ensimmäinen: Kuopio 6.11.1935. Ruotsissa on tavattu 25 lintua, joista enemmistö on havaittu toukokuussa ja kesäkuun alussa (Breife ym. 2003).

Pikkukorppikotka *Neophron percnopterus* (2,3,1)

10.6. Virolahti, Kurkela 4-5kv ENE (Klaus Laine, Urpo Merivalo).

Edellinen havainto on vuodelta 1980 (touko-kesäkuussa sama lintu Värsilässä ja Ilomantsissa). Pesimäalueet ulottuvat Välimeren ympäristöstä itään Keski-Aasiaan ja Intiaan asti. Lisäksi laji pesii Afrikan pohjois- ja itäosissa. Suurin osa Euroopan pikkukorppikotkista pesii Espanjassa. Laji on vähentynyt suurimmassa osassa Eurooppaa (Forsman 1999). Suomen havainnot ajoittuvat seuraavasti: toukokuu 2,

Arosuohaukka (Circus macrourus) nuori koiras Helsingissä 6.9.2004.

Nuorten arosuohaukkojen rynnistys maamme oli yksi syksyn kohokohtia.

© Antti Below. Pallid Harrier.

Arohiirihaukka (*Buteo rufinus*) Espoon Ämmässuon kaatopaikalla 26.7.2004. © Annika Forsten. Long-legged Buzzard.

Arohiirihaukka (*Buteo rufinus*)
Espoossa 26.9.2004.

© Ralf Ekqvist. Long-legged Buzzard.

Espoon ja Helsingin arohiirihaukka oli heinäkuun lopulla kasvattamassa neljättä käsisulkaansa. Kynnärsulat ja pyrstösulat keskimmäistä paria lukuun ottamatta olivat vielä nuoruuspukua. Huomaa, kuinka erilaisia uudet, aikuisen sulat ovat. Espoon Mankkaan linnulla syyskuun lopulla käsisulkasato on pysähtynyt niin, että neljä käsisulkaa on jäänyt jäljelle.

Myös osa kynnärsulista ja pääosa pyrstöstä on vaihtunut. Linnut ovat eri yksilöitä, minkä näkee helpoiten sisimmistä käsisulista: heinäkuun linnun juovitus on kapeampaa ja esimerkiksi vasemman siiven toisessa käsisulassa sisältä laskien on näkyvissä neljä mustaa sisäjuovaa, kun syyskuun linnulla niitä on viisi.

Arohiirihaukka (*Buteo rufinus*) Helsingissä 2.8.2004. © Sami Tuomela. Long-legged Buzzard.

Pikkukotka (*Hieraetus pennatus*) Kirkkonummella 9.5.2004. Kuvaaja oli kuvaamassa kartta-perhosia, kun kotka suoritti ohilennon! © Olli Vesikko. Booted Eagle.

kesäkuu 2, heinäkuu 1 ja elokuu 1. Vuoden 2003 mennessä Ruotsissa on tavattu 6 pikkukorppikotkaa, joista 2 toukokuussa, 2 kesäkuussa ja 1 elokuussa. Näiden lisäksi vuonna 2000 nähtiin sama esiäkuinen lintu touko-elokuussa usealla paikalla (Breife ym. 2003, Cederroth 2004).

Käärmekotka *Circaetus gallicus* (0,38,6)

24.4. Hamina, Kirkkojärvi (Antti Vänskä, Teemu Hiukka, Tero Ilomäki, Jari Piepponen ym.); **7.5.** Virolahti, Kurkela E/SE (Antti Vänskä, Tero Ilomäki, Jouni Riihimäki ym.); **8.5.** Lappeenranta, Vainikkala WNW (Seppo Löfgren); **9.5.** Hanko, Täktom E (Kari Haataja, Panu Muhli, Risto Talman ym.); **20.5.** Helsinki, Niskala E/ESE (Jarkko Santaharju); **11.7.** Lohja, Vaanila, Vaanilan kartano 2kv S (Asko Rokala, Ari Veijalainen, Kalevi Hiironiemi, Jyri Heino ym.); **11.7.** Lohja, Immula, Kivimäki 2kv lähti S (Pasi Pirinen, Jani Ceder, Tuomas Seimola).

Lohjan havainnot koskevat samaa yksilöä.

Arosuohaukka *Circus macrourus*

9.4. Kitee, Puhos +2kv ♀ N (Petri Hottola); **8.5.** Hanko, Täktom +2kv ♀ E (Andreas Uppstu, Sami Tuomela, Petri Saarinen ym.); **9.5.** Helsinki, Vuosaaren kasa 2kv (v) (Markku & Biti Ojala, Sami Tuomela, Andreas Uppstu ym.); **10.5.** Paimio, Paimionlahti, Meltolan lintutorni +2kv ♀ E/ESE (Pekka Toola); **16.5.** Virolahti, Harvajanniemi +2kv ♀ N (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto, Jussi Jauhiainen); **11.8.** Mietoinen, Mynälahti +1kv ♀ E (Tom Lindroos, Ari Kuusela, Timo Elovaara); **27.8.** Joutseno, Kivisaari 1kv

WSW (Sampsä Cairenius); **3.9.** Savitaipale, Lavikanlahti 1kv SSW (Markku Loippo); **4.9.** Asikkala, Isomäki 1kv SW (v) (Petri Kuhno, Mika Selin, Jussi Mäkinen, Petri Koivisto ym.); **4.9.** Kirkkonummi, Porkkala, Sundsin torni 2-3kv ♂ SE (Timo Janhonen); **4.9.** Dragsfjärd, Björkboda 1kv E (v) (Juhani Salmi, Jarmo Boman, Arvi Uotila, Matti Lahti ym.); **4.9.** Joutseno, Konnunsuo 1kv, lähti W (Sampsä Cairenius, Martti Riikonen, Karri Kuitunen); **4.9.** Savonlinna, Nojanmaa 1kv (v) WSW (Harri Okkonen); **4.9.** Vaasa, Söderfjärden 1kv (Aarne Lahti); **5.9.** Säkyliä, Iso-Säkyliä 2kv ♂ (v) (Kari Kekki, Rauli & Jarmo Holm, Erkki Kallio); **5.9.** Kesälahti, Mäntyniemi 2kv ♂ (Petri Hottola, Tuomas Immonen); **5.9.** Västanfjärd, Galtarbyviken 1kv ♀ lähti E (Henrik Lindholm); **5.9.** Helsinki, Vuosaaren täyttömäki 1kv, lähti SSW (Andreas Uppstu, Pentti Kallio, Petri Shemeikka ym.); **5.-15.9.** Siuntio, Billskog 1kv (Christer Casagrande ym.); **5.9.** Kerimäki, Anttola, Kitkasuontie 1kv ♀ (v) (Risto Ruuska, Harri Okkonen, Tuomas Leppänen, Kari Leppänen); **5.-6.9.** Kruunupyy, Laajalahden pellot 1kv (Petri Nikupaavo, Marko Pohjoismäki, Harri Hongell, Mats Björklund ym.); **5.-6.9.** Lappeenranta, Vainikkala, Hiivaniemi 1kv ♀ (v) (Seppo Löfgren, Pekka Punnonen, Matti Vanhapelto, Harry Nyström); **6.9.** Helsinki, Tuomarinkylä 1kv ♂ S (v) (Antti Below); **7.9.** Joutseno, Konnunsuo 1kv SW (Harry Nyström); **11.9.** Dragsfjärd, Björkboda 1kv ♀ E (v) (Juhani Salmi, Ari Kuusela, Mauno Mustakangas); **11.9.** Uusikaupunki, Hanko 1kv ♀ NW (v) (Pekka Alho, Tomi Kaijanen, Markus Tuomi); **12.9.**

Sauvo, Tapilanlahti 1kv (Tom Lindroos); **13.9.** Lappeenranta, Askola 1kv SE (Jouko Rantanen); **14.9.** Kisko, Metola 1kv (v) (Timo Heiskari); **14.9.** Kisko, Kurkela 1kv (Tapani Numminen, Timo Heiskari); **14.9.** Virolahti, Kurkela 1kv (Jari Markkula, Timo Yrjölä); **17.9.** Lumijoki, Maijala 1kv SSE (Juha Sjöholm); **17.9.** Joutseno, Konnunsuo 1kv SSW (Sampsä Cairenius, Martti Riikonen, Kari Weiho); **18.-25.9.** Virolahti, Ylä-Pihlaja 1kv (Timo Yrjölä, Miika Suojarinne, Jari Markkula); **22.9.** Kemiö, Viksvidjan pellot 1kv lähti SE (Markus Lampinen, Paul Betcke); **26.9.** Valkeala, Vuohijärvi 1kv SW (Antti Vänskä, Timo Pulliainen, Veikko Heimola, Antero Rämä); **27.9.** Ähtäri, Peränne 1kv, katosi WSW (Matti & Pentti Häkkinen); **28.9.** Ylöjärvi, Teivaala – Tampere, Ryydynpohja 1kv lähti SSE (Pekka Suhonen).

1.9.2001 Pyhäranta, Rihtniemi 1kv ♀ (Markku & Tapani Santamaa, Jukka Silanpää, Juha Salminen); **29.4.2003** Piikkiö, Piikkiönlahti +2kv ♀ (v) (Tom Lindroos, Pekka Salmi ym.).

RK hyväksyi vuodelta 2004 yhteensä 38 yksilöä, joista 29 oli syksyisiä 1kv-lintuja. Lajin havainnoista hylättiin 20 %! *Vanhat koiraat* (+2kv) poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1999 lopussa.

Arohiirihaukka *Buteo rufinus* (0,3,2)

4.7. Hanko, Täktom 2kv (Dick & Inki Forsman); **8.-26.7.** Espoo, Ämmäsuon kaatopaikka 2kv (v) (Jyri Heino ym.); **1.-2.8.** Helsinki, Niskala 2kv (v) (Timo Leppänen ym.); **4.8.** Vantaa, Westerkulla, Kasaberget subad (Jari Päärni); **11.-12.9.** Dragsfjärd, Björkboda 2kv (video) (Ari Kuusela, Juhani Salmi, Mauno Mustakangas ym.); **25.-26.9.** Espoo, Henttaa, Suurpelto 2kv (v) (Arto Keskinen ym.); **26.9.** Helsinki, Lauttasaari 2kv ENE (Kari Soilevaara, Jaakko Aarniala, Mika Ohtonen, Tuukka Kupiainen ym.); **26.9.** Helsinki, Herttoniemi 2kv ENE/E (Petro Pynnönen).

Espoossa ja Helsingissä ja todennäköisesti myös Hangossa liikkui heinä-elokuussa koko ajan sama yksilö, mutta pääkaupunkiseudun läpi syyskuun lopulla muuttanut yksilö oli puvun yksityiskohtien perusteella eri lintu. Sisimpien vaihtuneiden käsisulkien juovitus oli näillä linnuilla erilainen. Dragsfjärdin lintu on sulkasatovaiheen perusteella sama kuin syyskuun lopulla pääkaupunkiseudulla havaittu lintu. Heino (2005) on kirjoittanut Ämmäsuon linnun löytymisestä. Suomen ensimmäinen arohiirihaukka tavattiin syyskuun lopulla ja kolme myöhempää toukokuussa. Ruotsissa on havaittu 11 yksilöä vuoden 2003 loppuun mennessä, eniten Skoonessa (4) ja Öölannissa (3). Varhaisin havainto on 19. kesäkuuta, heinä- ja syyskuussa on nähty kolme yksilöä, ja laji on tavattu myös marras- ja joulukuussa (Breife ym.

Paksujalka (*Burhinus oedicnemus*) Sipoossa 18.5.2004.
© Sami Tuomela. Stone-curlew.

Paksujalka (*Burhinus oedicnemus*) Kemissä 31.10.2004.
© Mikko Ala-Kojola. Stone-curlew.

2003, Cederroth 2003, Cederroth 2004). Kuten muutamilla muillakin harvinaisilla petolinnuilla Ruotsin esiintyminen on syyspainotteisempaa kuin Suomessa. Ilmeisestikin harvinaisuudet tulevat keväällä kaakosta ja Skandinaviaan jatkaneet yksilöt ajautuvat syysmuutolla Etelä-Ruotsin petopaikoille. Loput poistuvat maastamme etelärannikon kautta.

Pikkukiljukotka *Aquila pomarina* (4,188,9)

23.4. Mänttä, Pättiniemi 3-4kv NNW (Markku Saarinen); **25.4.** Porvoo, Pikkupernajanlahti subad/ad E (Mauri Leivo, Matti Seppä); **6.5.** Helsinki, Vuosaaren

kasa subad/ad WSW (Andreas Uppstu, Jorma Vickholm); **8.5.** Kirkkonummi, Sävalls subad ESE (v) (Antero Lindholm, Annika Forsten); **8.5.** Karjaa, Hangontie, Rejbölen th subad/ad NE/E (Jussi Lindström); **9.5.** Virolahti, Vaalimaa subad E (v) (Petteri & Matti Mäkelä, Veikko Aalo, Timo Trogen); **19.5.** Ylämaa, Hyttilä subad/ad E (Jouko Rantanen, Topi Mäkinen, Esa Sojamo, Vesa Väkevä); **21.5.** Hamina, Hevossaari 2-3kv E (Jani Vastamäki, Pekka Toiminen, Petri Salo, Jari Lagerroos ym.); **5.9.** Siuntio, Sunnanvik 2 subad/ad E (Jussi Lindström); **5.9.** Helsinki, Lautasaari 2 subad/ad E (Mika Ohtonen, Pekka

Leskelä); **5.9.** Helsinki, Herttoniemi 2 subad/ad E (Petro Pynnönen).

Karjaan (8.5.) ja Virolahden (9.5.) havainnot tulkittiin samaksi yksilöksi puku-tuntomerkkien perusteella. Siuntion ja Helsingin havainnot 5.9. koskevat samoja yksilöitä.

Keisarikotka *Aquila heliaca* (0,6,0)

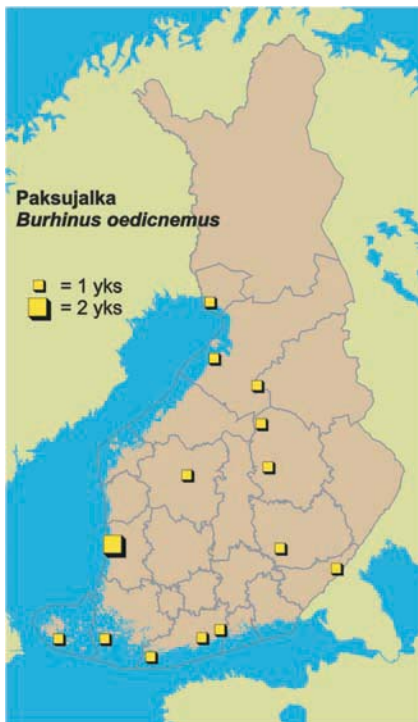
21.5.2003 Hamina, Kirkkojärvi klo 14.20-14.28 2kv ESE (Tero Ilomäki, Timo Laine); **21.5.2003** Hamina, Kirkkojärven itäpuoli, Lalumäki klo 14.30 2kv E/ESE (Ilkka Sahi, Juha Piipponen); **21.5.2003** Virolahti, Kattilainen klo 14.47-15.00 2kv ESE (Jani Vastamäki, Arto Kaituri, Jouni Rautanen, Petri Salo); **21.5.2003** Virolahti, Vaalimaa klo 15.20-15.40 2kv E (Jouni Riihimäki, Sami Tuomela, Kari Reinikainen); **21.5.2003** Virolahti, Kurkela klo 15.22-15.37 2kv E (Jorma Pessa, Jari Hakala, Kari Venhe).

Kaikki havainnot koskevat samaa yksilöä. Suomen keisarikotkat on havaittu 13.5.-17.6.; ensihavainto on 2.6.1981 Vantaan lentoasemalta. Kuusamossa nähtiin nuori lintu kahtena peräkkäisenä kesänä (1996 ja 1997).

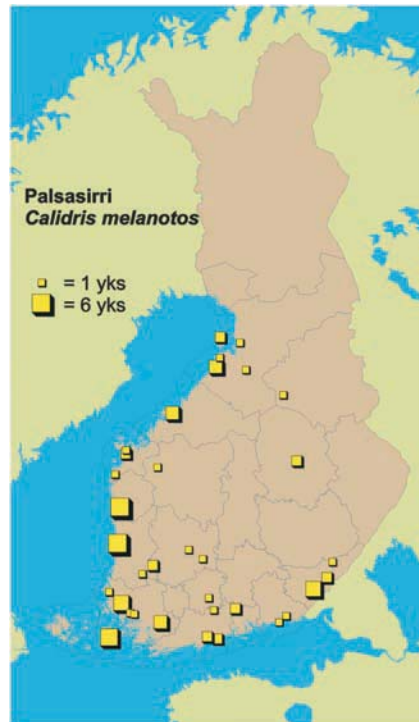
Pikkukotka *Hieraaetus pennatus* (0,4,1)

9.5. Kirkkonummi, Bondarby vaalea muoto klo 13.00 E (v) (Olli Vesikko); **9.5.** Espoo, Kivenlahti vaalea muoto klo 13.39-13.44 NE (Pertti Uusivuori).

Havainnot koskevat samaa yksilöä, joka ei bongareiden harmiksi jatkanutkaan ”kotkareittä” Itä-Uusimaan ja Kymenlaakson rannikkoa seurailleen itään. Pikkukotkia pesii Euroopassa noin 3000-6000 paria, joista yli puolet Pyreneiden niemimaalla. Itä- ja Kaakkois-Euroopassa kanta on huomattavasti harvempi. Pääosa kantanasta talvehtii Saharan eteläpuolisessa Afrikassa (Forsman 1999). Euroopassa vaalean muodon yksilöitä on 60 – 80 %

Paksujalan (*Burhinus oedicnemus*) ja palsasirrin (*Calidris melanotos*) esiintyminen Suomessa. - Stone Curlew and Pectoral Sandpiper in Finland.

kaikista linnuista (Forsman 1999). Suomen neljä aiempaa yksilöä on havaittu 15.4.-23.5., joten havainto on ajoittumistaan tyypillinen. Sen sijaan Ruotsin vuoden 2003 loppuun mennessä tavatuista 22 yksilöstä vain kolmannes on keväältä (Breife ym. 2003, Cederroth 2003, Cederroth 2004).

Pikkutuulihaukka *Falco naumanni* (0,2,1)

7.-23.7. Varsinais-Suomi 2kv ♂ (v) (Sven Nordqvist, Toni Laaksonen).

Naaras tuulihaukka kerjää ruokaa pikkutuulihaukkakoiraalta! Sekapesintää ei vahvistettu. Pikkutuulihaukka on sosiaalinen laji, joka pesii yleensä usean parin yhdyskunnissa. Nuorten pikkutuulihaukkakoiraiden tiedetään osallistuvan muiden parien pesintöjen auttamiseen (Glutz ym. 1971). Suojelusyistä tarkkaa paikkaa ei ole ilmoitettu.

Punajalkahaukka *Falco vespertinus*

9.9.1990 Kirkkonummi, Porkkala +2kv ♂ (Petro Pynnönen, Olli Sallasmaa, Katriina Könönen).

Laji poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1997 alusta.

Paksujalka *Burhinus oedicnemus* (1,12,2)

18.5. Sipoo, Hindsby (v) (Jari Pynnönen ym.); **30.10.–1.11.** Kemi, Veitsiluoto, tuhka-allas (v) (Juhani Jaakkola, Jouko Kärkäinen, Juha Ylimaunu ym., ilm. Pekka Suopajarvi).

Kemin yksilö on ensimmäinen syyshavainto Suomessa. Ruotsissa on nähty vuoden 2003 loppuun mennessä 35 paksujalkaa (Strid 2004). Kaksi kolmasosaa linnuista on havaittu 2.6.-9.8. (Breife ym. 2003). Myös Pohjois-Ruotsista tunnetaan muutamia havaintoja, joten Kemin lintu ei ole aivan ainutlaatuinen. Laji on tavattu läntisessä naapurissamme myös tammi- ja helmikuussa.

Siperiankurmitsa *Pluvialis fulva* (2,75,1)

15.9. Kristiinankaupunki, Trutklobbarna vp ad (v) (Petri Salo ym.).

Siperiankurmitsa/Amerikankurmitsa *Pluvialis fulva/dominica* (0,20,1)

17.9. Lumijoki, Pitkänokka (Juha Sjöholm).

Palsasirri *Calidris melanotos* (6,60,3)

30.5. Kristiinankaupunki, Trutklobbarna +1kv (v) (Kari Korhonen, Jani Vastamäki, Veikko Forsberg ym.); **1.–2.6.** Hailuoto, Isomatala ja Tömpä (Aappo Luukkonen, Juha Markkola, Heikki Holmström); **11.8.** Pori, Yyteri (Heikki Minn, Rauli Lumio, Jari Kårlund).

Suomen havainnot jakaantuvat nyt seuraavasti: huhtikuu 5, toukokuu 17, kesäkuu 10, heinäkuu 13, elokuu 6, syyskuu 16 ja lokakuu 2 yksilöä. Ruotsin jakauma on samankaltainen (Breife ym. 2003). Lees &

Siperiankurmitsa (Pluvialis fulva) vaihtopukuinen vanha lintu Kristiinankaupungissa 15.9.2004. © Petri Salo. Pacific Golden Plover.

Gilroy (2004) pohtivat lajin muuttoreittejä ja ennätysmäistä esiintymistä läntisessä Euroopassa vuonna 2003. Ko. vuonna Ruotsissakin havaittiin peräti 30 lintua (Strid 2004). Meillä vierailevat palsasirrit pesivät todennäköisesti pääosin Siperian tundraalla Ural-vuorista itään ja talvehtivat eteläisessä Afrikassa.

Tundravikla *Tryngites subruficollis* (1,12,2)

13.9. Mietoinen, Mynälahti (Hannu Kle-mola, Kari Ahtiainen, Erkki Reijonen);

23.–26.9. Luumäki, Haimila 1kv (Pekka Karhu ym.).

Kurppelolaji *Limnodromus sp* (0,9,4)

22.5. Kirkkonummi, Porkkala, Pampskatan 2 jp NE (Markku Jämsä, Annika Forsten, Matti Kapanen, Antero Lindholm ym.); **20.8.** Kristiinankaupunki, Trutklobbarna jp SW (Jani Vastamäki, Peter Uppstu); **26.9.** Kuhmoinen, Oinassaari juv/tp SW (Keijo Vesänen, Esko Martikainen).

Lukumäärät sisältävät vain lajilleen määrittämättömät kurppelot.

Isovesipääsky (Phalaropus fulicarius) naaras Lempäälässä 13.6.2004. Linnun päässä ja selkäpuolella on talvipuvun tyypisiä höyheniä, mutta mustan vähäinen määrä nokassa, musta-pohjainen kurkku ja ruskean juovituksen puuttuminen päältaelta ovat naaraan tuntomerkkejä. © Sami Tuomela. Red Phalarope.

Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) Tampereella 25.4.2004. Sama lintu vietti kesään-
sä Ylöjärvellä kalalokkikoloniassa. © Annika Forsten. Mediterranean Gull.

Isovesipääsky *Phalaropus fulicarius* (11,49,2)

10.–16.6. Lempäälä, Ahtialanjärvi ♀ (v) (Tatu Itkonen, Sami Tuomela ym.); **2.10.** Helsinki, Koirasaaren luodot 1kv vp, lähti SW (Andreas Uppstu, Seppo Knuuttila, Jaakko Aarniala).

Isokihu *Stercorarius skua* (6,41,3)

4.6. Pori, Yyteri (video) (Jari Helstola); **4.6.** Pori, Kirrinsanta-Preiviikinlahti (Hannu Koskinen, Antti Lind, Jorma Hannu ym.); **23.6.** Kirkkonummi, Rönnskär (Pekka Ikonen); **25.7.** Kalajoki, Letto S-SE (Seppo Pudas).

Porin havainnot koskevat samaa yksilöä.

Mustanmerenlokki *Larus melanocephalus* (0,17,3)

17.4. Kökar, Söderby, Horskil 2kv (Tomi Kaijanen, Ville Kirstilä, Rasmus Mäki, Markus Tuomi); **25.4.–5.5.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka ad (+3kv) (v) (Antero Lindholm, Annika Forsten,

Hannu Koskinen ym.); **15.6.** Ylöjärvi, Vastamäki, Hirvijärvi ad (Heikki Nurmi); **5.–21.7.** Ylöjärvi, Koljonselkä, Saarenperän luoto ad (v) (Aarne Ohtonen, Hannu Nyström ym.); **10.8.** Karkkila, Pyhäjärven lintutorni 3kv N (Kalle & Kari Virta).

Tampereen ja Ylöjärven havainnot tulokittiin samaksi yksilöksi. Ylöjärven lintu vietti kesäänsä kalalokkikoloniassa, mutta jäi epäselväksi, pesikö lintu kalalokin kanssa. Mustanmerenlokki on viime vuosikymmeninä runsastunut voimakkaasti Euroopassa (Malling Olsen & Larsson 2004). Ruotsista tunnetaan ainakin kaksi pesintäyrittystä ja sekapesinnät kala- ja naurulokin (kahdesti) kanssa (Breife ym. 2003).

Tiiralokki *Larus sabini* (1,5,2)

5.10. Helsinki, Kyläsaari 1kv SW (Timo Hietanen); **5.10.** Helsinki, Lauttasaari 1kv SSW (Mika Ohtonen); **13.–14.11.** Hai-
luoto, Marjaniemi 1kv (v) (Veijo Nissilä,

Tiiralokki
(*Larus sabini*) nuori
Hailuodossa
14.11.2004.
© Mikko Ala-Kojola.
Sabine's Gull.

Juha Markkola, Pekka Peussa ym.).

Helsingin havainnot koskevat samaa yksilöä. Tiiralokki on Suomessa ensi luokan harvinaisuus, vaikka Ruotsissa on havaittu jo yli 300 yksilöä (Cederroth 2004). Itämerellä ja sisämaassa laji on sielläkin erittäin vähälukuinen (Breife ym. 2003). Malling Olsen & Larsson (2004) epäilevät lintujen saapuvan Vienanmeren kautta Itämerelle. Kaikki meikäläiset linnut ovat olleet nuoria, varhaisin on havaittu Orimattilassa 15.9.1991. Muut Suomen havainnot ovat loka-marraskuulta. Ruotsissa on selkeä huippu syyskuun puolivälissä.

Aroharmalokki *Larus cachinnans* (0,39,20)

20.3. Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka ad (Markku Kangasniemi); **24.4.** Joensuu, Kontiosuon jäteasema 2kv (v) (Veijo Turunen); **1. ja 4.5.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen); **6.5.** Joensuu, Kontiosuon jäteasema 3kv (v) (Veijo Turunen, J. Matero, Pentti Zetterberg, K. Nevalainen ym.); **20.5.–14.10.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka ja Nokia, Koukkujärven kaatopaikka 2kv (v) (Visa Rauste, Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen ym.); **9.7.** Joensuu, Kontiosuon jäteasema 2kv (v) (Veijo Turunen); **18.7.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Hannu Koskinen, Antero Lindholm, Annika Forsten ym.); **18.7.–7.8.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v) (Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen ym.); **26.7.** Espoo, Ämmässuo 1kv (v) (Annika Forsten, Antero Lindholm, Pasi Pirinen, Antti Mikala); **27.7.–22.8.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 3kv (v) (Hannu Koskinen, Hannu Kettunen, Markku Kangasniemi ym.); **3.–6.8.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v); ukrainalainen rengas (Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen, Chris Gibbins ym.); **5.8.** Espoo, Ämmässuo 1kv (v) (Annika Forsten, Antero Lindholm, Pasi Pirinen, Hannu Holmström); **5.–21.8.** Lahti, Kujalan jätekeskus 1kv (v) (Pekka Saikko ym.); **18.–28.8.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka ad-tyyppinen (v) (Hannu Kettunen, Hannu Koskinen ym.); **5.–15.9.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 3kv (v) (Hannu Koskinen, Markku Kangasniemi, Visa Rauste ym.); **19.9.–10.10.** Nokia, Koukkujärven kaatopaikka ja Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v) (Hannu Koskinen, Markku Kangasniemi ym.); **26.9.–3.10.** Anjalan-
koski, Keltakankaan kaatopaikka 1kv (v) (Klaus Laine); **27.9.–9.10.** Nokia, Koukkujärven kaatopaikka ja Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v) (Hannu Kettunen, Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen ym.); **8.–9.10.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Hannu Kettu-

Valkosiipikiuru (*Melanocorypha leucoptera*) koiras Luumäellä 12.4.2004.

© Sami Tuomela.
White-winged Lark.

nen, Markku Kangasniemi); **30.10.-13.11.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Markku Kangasniemi, Visa Rauste, Hannu Koskinen); **14.12.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (Markku Kangasniemi).

Espoon 26.7. ja Tampereen 3.-6.8. havainnot koskevat samaa lintua, joka oli rengastettu 27.5. poikasena Ukrainassa (49°46'N, 31°28'E). Lahden lintu oli värirengastettu (vihreä 998P) 19.5. poikasena eteläisimmässä Puolassa (50°01'N, 19°26'E). Vuoden 2004 havainnot sopivat hyvin Rausteen ym. (2004) esittämään esiintymiskuvaan. Maaliskuinen aikuinen lintu on sekä ikäluokan että kuukauden osalta ensimmäinen havainto ja sikäläkin mainittava, ettei lajia ole juurikaan raportoitu Pohjois-Euroopasta alkukeväällä. Aroharmalokki oli katsausvuonna ensimmäistä kertaa lajin asemassa. Sen olisi voinut odottaa aiheuttavan kasvavaa kiinnostusta myös muualla kuin Tampereella, jossa lajiin on jo vuosia kiinnitetty erityishuomiota. Hieman yllättäen Tampereen ulkopuolisten havaintojen osuus oli vuonna 2004 alhaisempi (33 %) kuin vuosina

1998-2003 (45 %). Tampereen havainnot ovat paikallisista olosuhteista johtuen erinomaisesti dokumentoituja eikä niiden käsittely tuottanut RK:lle mainittavia ongelmia. Muun Suomen osalta jouduttiin odotetusti päähkäilemään vaihtelevantasoisia kuvia, ja johdonmukaista linjaa haettiin muun muassa keskusteluissa Tampereen harrastajien kanssa. Rengastettujen lintujen osuus Suomen havainnoista on huomattavan suuri ottaen huomioon lajin rengastustilanteen pesimäalueilla (kolme 59:sta, lisäksi yksi RK:n hylkäämä lintu oli rengastettu Etelä-Puolan aroharmalokki-valtaisessa koloniassa)!

Etelänharmalokki *Larus michahellis* (0,3,0)

6.6. Turku, Ävik 2kv (v) (Jukka Kivelä ym.); **9.7., 10.7., 12.7. ja 1.8.** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 2kv (v) (Markku Kangasniemi ym.).

Kaikki havainnot koskevat samaa, Kreikkassa poikasena 15.5.2003 rengastettua (musta värirengas 8DU) lintua, joka nähtiin Tampereella jo vuonna 2003. Etelänharmalokkien käsittely on edennyt, mutta

ratkaisuja pöydällä olevista havainnoista ei ehditty saada valmiiksi tähän katsaukseen.

Valkosiipitiira *Chlidonias leucopterus* (3,58,3)

17.5. Porvoo, Pikkuperanjanlahti +2kv jp (v) (Risto Saranto, Jouko Vuokko, Risto Suksi ym.); **21.5.** Virolahti, Vilkkiläntura +2kv jp (Jani Vastamäki, Arto Laakso, Petri Salo, Jari Lagerroos ym.); **6.-12.7.** Kajaani, Oulujärvi, Uupuneen saari +2kv jp (v) (Hannu Rönkkö, Maarit Vainio, Jouni Ruuskanen, Alpo Parttimaa ym.).

Pikkuruokki *Alle alle*

20.11.1950 Rääkkylä, Rasivaara (v); löytyi järven rannalta, kuoli myöhemmin (ilm. Aleksi Lehikoinen).

Havainto löytyi tutkittaessa HY:n Luonnontieteellisen Keskusmuseon arkistoja. *Poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1999 lopussa.*

Lunni *Fratercula arctica* (n.28,23,1)

11.1. Kuusamo, Kirkonkylä 2-3kv (v) otettiin hoitoon (Heikki Seppänen, Ritva Hyrkäs, Hannu Hautala, Petteri Törmänen ym.).

Lintu vapautettiin Lumijoella 15.5.2004. Suomalainen lunnihavainto tyypillisimmillään.

Valkosiipikiuru *Melanocorypha leucoptera* (1,1,1)

11.-13.4. Luumäki, Hepokangas ♂ (v) (Pekka Karhu ym.).

Maamme kolmas havainto, aiemmat on nähty 9.6.1971 Mustasaaren Norrskärillä ja 21.-23.6.1999 Kalajoen Letolla. Laji pesii kuivilla aroilla Keski-Aasiassa ja on lyhyenmatkan muuttaja. Euroopan puoleisen Venäjän kannan koko tunnetaan huonosti, mutta parimääräksi on 1990-luvulla arvioitu karkeasti 10000-100000 paria. Laji on taantunut luonnontilaisten arojen vähene-
misen vuoksi, johon on vaikuttanut aro-
maiden hyödyntäminen maatalouskäyt-
töön ja suojametsiköiden istutuksiin
(Hagemajer & Blair 1997). Luumäen ha-

Pikkukiuuru (*Calandrella rufescens*) Hailuodossa 26.9.2004.
© Mikko Ala-Kojola. Lesser Short-toed Lark.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*) Hangossa 3.6.2004.
© Antti Below. Tawny Pipit.

Etelänsatakieli (Luscinia megarhynchos)
2kv koiras Lemlandin
Lågskärillä 7.5.2004.
© Kari Soilevaara.
Common Nightingale.

Ruosterastas (Turdus naumanni eunomus)
Enontekiöllä 17.11.2004.
© Mikko Ala-Kojola. Dusky Thrush.

vainto sopii hyvin lajin maaliskuussa tapahtuvaan muuttoon, mutta kesävierailijoiden harhautumista Pohjolaan on vaikeampi selittää. Määrittystä, Euroopan havaintoja ja harhautumisolosuhteita käsittelevät Lindroos ja Tenovuori (2000).

Lyhytvarvaskiuru *Calandrella brachydactyla* (14,109,4)

7.5. Hanko, Halias (v) (Aatu Vattulainen, Eeva-Liisa Alanen, Hannu Holmström, Micke Wickman ym.); **11.5.** Kotka, Hovinsaari (Klaus Laine, Jari Piepponen, Jorma Rökköläinen); **23.5.** Sysmä, Raviokorpi (v) (Petri Kuhno, Tapani Saimovaara, Jussi Mäkinen); **31.5.** Siilinjärvi, Jälä (Markku Ukkonen, Ilkka Markkanen, Lauri Hallikainen).

Pikkukiuru *Calandrella rufescens* (1,1,1)

25.-26.9. Hailuoto, Keskiniemi (v) (Jari Peltomäki, Juha Sjöholm, Toni Uusimäki ym.).

Peltomäki (2005) kuvailee linnun löytymistä linturallin yhteydessä. Pikkukiuru pesii lännessä Iberian niemimaalla, Afrikan pohjoisosissa ja Kanarian saarilla. Idässä levinneisyys ulottuu Ukrainan, Venäjän eteläosien, Turkin ja Lähi-idän alueelta aina Kiinaan asti. Monet itäiset populaatiot ovat muuttolintuja, mutta läntiset pikkukiurut ovat pääosin paikkalintuja (Hagemajjer & Blair 1997). Pesimäaluiden ulkopuolella Euroopassa laji on ensiluokan harvinaisuus. Suomen muut havainnot ovat Turusta 18.11.1962 ja Järvenpäästä 16.1.-1.2.1975. Ruotsissa laji on vuoden 2003 loppuun mennessä havaittu kolmasti (huhtikuu 1986, toukokuu 1991 ja helmikuu 2003) ja Iso-Britanniassa vain kerran (toukokuu 1992) (Cederroth 2004, British Birds Rarities Committees Internet sivut: <http://www.bbrc.org.uk/sandgrousetoswallows.htm>).

Töyhtökiuru *Galerida cristata* (38,22,1)

4.5. Liperi, Ristonkangas (v) (Roni Väisänen).

Ruostepääsky *Hirundo daurica* (0,30,2)

27.5. Haukipudas, Kraaseli NW (Juha Sjöholm); **31.5.-1.6.** Lappeenranta, Karhusjärvi (Paavo & Jouko Rantanen, Antti & Esa Sojamo ym.).

Suomen ruostepääskyt on havaittu 22.4.-6.7. Suurin osa linnuista on nähty toukokuussa.

Isokirvinen *Anthus richardi*

15.10.1980 Hanko, Halias S (Jukka Haapala, ilm. Petro Pynnönen).

Sisältää mongoliankirvisen mahdollisuuden. *Poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1993 lopussa.*

Nummikirvinen *Anthus campestris* (58,124,4)

7.5. Joutseno, Myllymäki, lähti S (Sampsu Cairenius, Veli-Pekka Lehtonen); **16.5.** Lemland, Lågskär (v) (Sampo Kunttu, Juha Laaksonen, Kari Soilevaara); **16.5.-5.6.** Hanko, Santala ♂ Ä (v) (Jörgen Palmgren ym.); **25.-26.5.** Hammarland, Signilskär (Anssi Laurila, Jari Korhonen).

Viirosirkkalintu (Locustella lanceolata) Tyrnävällä 19.7.2004.
© Jari Peltomäki. Lanceolated Warbler.

oleili kaksi lintua samanaikaisesti (Breife ym. 2003)! Muualla Länsi-Euroopassa laji on äärimmäisen harvinainen.

Etelänsatakieli *Luscinia megarhynchos* (1,23,2)

7.-13.5. Lemland, Lågskär 2kv ♂ (v,ä,r) (Sampo Kunttu, Kari Soilevaara, Juha Laaksonen, Minna Pyykkö); **9.5.-14.6.** Vesilahti, Saarikunta ♂ Ä (v,ä,r) (Pekka Suhonen, Erkki Mäkelä, Tapani Salminen, Rainer Mäkelä ym.).

Sinirinta *Luscinia svecica cyanecula* (11,21,1)

4.6.-2.7. Mäntsälä, Sälinkää, Kilpijärven pohjoisranta ♂ Ä (v,ä, video) (Petri Sola, Ari Ahtiainen ym.).

Mustapäätasku *Saxicola torquatus rubicola/hibernans* (0,31,1)

26.5. Lemland, Lågskär ♀ (video) (Henrik Lindholm, Jari Helstola, Sampo Kunttu).

28.5.2003 Kirkkonummi, Porkkalan kylä ♀ (Sakari Damski, Matti Pajunen, Matti Kapanen).

Mustapäätasku *Saxicola torquatus maurus*

10.10.1991 Helsinki, Lauttasaari ♀-puk (Markku Vakiala).

Nimike poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1999 lopussa.

Nunnatasku *Oenanthe pleschanka* (0,27,3)

12.6. Lappeenranta, Tuosa +2kv ♂ (v) (Jouko Rantanen ym.); **15.-17.9.** Hailuoto, Isomatala ♀ (Aappo Luukkonen, Heikki Holmström, Juhani Karvonen, Jarno Saari- nen ym.); **26.-27.10.** Kotka, Hovinsaari 1kv ♂ (v) (Mikko Pöyhönen ym.).

Ensimmäinen kevät/kesähavainto Suomesta ja samoin ensimmäinen syyskuinen havainto; kaikki aiemmat nunnataskut on havaittu loka-marraskuussa.

Ruosterastas *Turdus naumanni eunomus* (0,5,1)

15.-17.11. Enontekiö, Hetta 1kv (v) (Pirkka Aalto ym.).

Aalto (2005) kertoo linnun lyhyestä vierailusta Hetan kylässä. Ruosterastas (*Turdus naumanni*) pesii laajalla alueella Siperiassa, ja siitä on erotettu kaksi alalajia: *naumanni* (ruosterastas) ja *eunomus* (ruostesiipirastas). Nimialalajin pesimäalueet ovat etelämpänä kuin ruostesiipirastaan. Alalajien vaihtumisaalueella tavataan vaihtelevan näköisiä lintuja, joissa on kummankin alalajin piirteitä (Clement & Hathway 2000). Suomen linnuista puolet on määritetty *eunomuksiksi* ja puolet *naumanneiksi*. Myös muualla Euroopassa alalajeja on esitetty tavatun suurin piirtein yhtä paljon (Breife ym. 2003). Ruotsissa on vain yksi havainto tästä lajista (27.10.1996 alalaji *naumanni*) (Breife ym. 2003, Cederroth 2004).

Amurinuunilintu (*Phylloscopus coronatus*) Kokkolassa 23.10.2004. Uusi laji Suomelle! © Harri Taavetti. Eastern Crowned Warbler, new for Finland!

Mustakaularastas *Turdus ruficollis atregularis* (5,21,2)

14.4. Parikkala, Tyrjänjärvi, Rasvaniemi 2kv ♂ tai ♀, lähti N (Esa Sojamo); **4.12.-18.2.2005** Liperi, Viinijärvi 1kv ♂ (v) (Antti & Lassi Vänskä ym.).

Viirusirkkalintu *Locustella lanceolata* (1,81,6)

9.7. Nastola, Metsäkylä, Okkeri ♂ Ä (Petri Kuhno, Ohto Oksanen, Matti Sillanmäki, Petri Koivisto ym.); **10.-26.7.** Lieksa, Läpsy ♂ Ä (ä) (Kari Jaskanen, Hannu Kauhanen, Osmo Heikkala, Lassi Vänskä ym.); **11.-18.7.** Tuusula, Seitteli ♂ Ä (v,r) (Juhani Laine, Ari Ahtiainen, Pekka Komi ym.); **12.-19.7.** Joroinen, Kerisalonsaari ♂ Ä (v,r) (Harri Miettinen, Tom Lindroos, Eino Repo ym.); **17.-26.7.** Tyrnävä, Kes-

kikylä ♂ Ä (v) (William Velmala, Hannu Huhtinen ym.); **17.7.** Äänekoski, Konginkangas ♂ Ä (v,r) (Eino, Kalle, Heikki & Lauri Hiekkänen ym.).

12.7.2003 Kitee, Haarajärvi ♂ Ä (Hannu Huhtinen, Rasmus Mäki, Rami Lindroos ym.).

Ruokosirkkalintu *Locustella luscinoides* (0,73,10)

26.4.-11.7. Helsinki, Vanhankaupunginlahti 2♂ Ä (ä) (Markku & Biti Ojala, Tapio Taponen, Mauri Karonen ym.); **1.-2.5.** Virolahti, Vilkkiläntura ♂ Ä (Jussi Mäkinen); **8.-9.5.** Espoo, Iso-Huopalahti ♂ Ä (Arto, Anne & Olli Keskinen, Ari Veijalainen ym.); **8.-13.5.** Porvoo, Ruskis ♂ Ä (v) (Mauri Leivo, Ilpo Huolman ym.); **8.-23.5.** Kirkkonummi, Kylmälahti, Heparin-

Balkaninuunilintu (*Phylloscopus orientalis*) Siikajoella 9.10.2004. Laji muistuttaa suuresti vuoriuunilintua, mutta kutsuääni on erilainen. © Harri Taavetti. Eastern Bonelli's Warbler.

järv δ Ä (Markku Jämsä, Sakari Damski, Karno Mikkola, Arto Keskinen ym.); **19.–22.5.** Iitti, Mukulanlahti δ Ä (Antti Vänskä, Petri Parkko); **15.–20.6.** Uusikaupunki, Tirkkalanjärvi δ Ä (video) (Pekka Alho ym.); **7.8.** Joutseno, Suokumaanjärvi, Pelkaanlahti 1kv (v,r) (Karri Kuitunen, Sampsa Cairenius, Harry Nyström, Marko Ruti); **29.8.** Lappeenranta, Toikansuo (Jouko Rantanen).

Huhti-toukokuun vaihteen lämpöaalto toi runsaasti ruokosirkkalintuja maahamme. Syksyllä laji on todellinen suurharvinaisuus. Myöhäisin lintu rengastettiin Lågskärin lintuasemalla 17.10.1987.

Amurinuunilintu *Phylloscopus coronatus* (0,0,1)

23.10. Kokkola, Harbåda (v) (Marko Pohjoismäki, Petri Nikupaavo, Mika Ohtonen, Paavo Liimatta ym.).

Nikupaavo (2005) kirjoittaa linnun löytymisestä Bongari-vuosikirjassa. Kolmas havainto Euroopasta. Aikaisemmat ovat 4.10.1843 Helgolandilla Saksassa ja 30.9.2002 Hodnessa, Rogalandissa Norjassa (rengastettiin), molemmat on myös virallisesti hyväksytty maittensa lajilistoille (Peter Barthel ja Vegard Bunes kirj.ilm.). Saksan linnun nahka ei ole enää tallessa, mutta linnusta on olemassa kuvaus. Pesimäalue sijaitsee Japanissa, Mantsuriassa ja Venäjän Kaukoidässä ja laji talvehtii eteläisessä Kaakkois-Aasiassa. Kyseessä on siis pitkän matkan muuttaja, mutta näin kaukana esiintyviä lajeja ei juuri tavata Euroopassa harhailijoina. Taigauunilinnusta *Ph. inornatus* lajin erottaa mm. yksivärisistä tertiaaleista. Amurinuunilintu muistuttaa aika paljon lapinuunilintua *Ph. borealis*, mutta alanokka on kokovaalea ja päälään keskellä kulkee juova, joka etenkin niskassa on selvä. Lisäksi silmäkulmajuova on vielä voimakkaampi kuin lapinuunilinnulla. Eniten laji muistuttaa karakoruminuunilintua *Ph. occipitalis*, joka pesii Keski-Aasian vuoristoissa ja talvehtii Intiassa (ei tavattu Euroopassa). Paras tuntomerkki on amurinuunilinnun kellansävyinen alaperä.

Myös karakoruminuunilinnulla saattaa olla keltaista sävyä alaperässä, mutta silloin sitä on koko vatsapuolella, eikä se muodosta *coronatuksen* tyypisesti kontrastoituvaa alaperää. Tukevia tuntomerkkejä ovat amurinuunilinnun tummemman vihreä yläpuoli, leveämmät ja tummemmat ohimojuovat, kapeampi päälakijuova ja kapeammat siipijuovat.

Kashmirinuunilintu *Phylloscopus humei* (2,29,0)

24.10.2003 Kotka, Aittakorpi (Mikko Pöyhönen, Jouko Hiltunen, Seppo Grönlund ym.).

Syksyn 2003 ennätysluku nousee nyt 9 yksilöön.

Ruskouunilintu *Phylloscopus fuscatus* (3,65,2)

16.–18.10. Helsinki, Santahamina (v,ä) (Petri Pietiläinen, Mikko & Helena Alestalo, Jukka Haapala ym.); **27.10.** Pori, Tahkoluodon satama (Juha Sjöholm, Tapani Lilja ym.).

Balkaninuunilintu *Phylloscopus orientalis* (0,1,1)

9.10. Siikajoki, Tauvon kalasatama (v) (Juha Sjöholm, Harri Taavetti, Jari Peltonmäki ym.).

Suomen toinen havainto, josta Sjöholm (2005) kirjoittaa Bongari-vuosikirjassa. Ensimmäisen kerran balkaninuunilintu tavattiin Pyhtään Ristisaarella 2.6.-1.7.1997. Lähisukuinen vuoriuunilintu *Phylloscopus bonelli* on havaittu kerran, 17.-25.6.2000 Hangossa. Lajilleen määrittämätön balkanin/vuoriuunilintu on tavattu lisäksi kahdesti, 26.8.1973 Lemlandin Lågskärillä ja 5.-11.6.1997 Houtskarissa. Balkaninuunilintu pesii Kaakkois-Euroopassa sekä Lähi-idässä. Ruotsista on yksi havainto: Gotlanti 15.5.1992 (Anders Blomdahl, kirj.ilm.), samoin Norjasta: Røst 21.-22.9.2002 (Bunes & Solbakken 2004).

Tiltaltti *Phylloscopus collybita tristis* (0,68,1)

30.9. Mustasaari, Östra Norrskär (video,r) (Heikki Karhu, Mauri Jalonen, Jari Helstola, Aarne Lahti).

Tulipäähippiäinen *Regulus ignicapilla* (1,19,2)

1.5. Lemland, Lågskär 2kv δ (v,r) (Jörgen Palmgren, Antti Kause, Matti Nummelin, Juha Tiainen ym.); **3.6.** Siikajoki, Tauvon lintuasema 2kv δ (v,r) (Matti & Annikki Tynjälä, Kari & Seija Rannikko).

Sepelsieppo *Ficedula albicollis* (n35,121,4)

5.5. Korppoo, Jurmo 2kv δ (v) (Juhani Salmi, Harri Vallenius); **6.5.** Lemland, Lågskär 2kv δ (v,r) (Sampo Kunttu, Kari Soilevaara, Juha Laaksonen); **7.5.** Lemland, Lågskär +2kv δ (v) (Sampo Kunttu, Kari Soilevaara, Juha Laaksonen); **7.5.** Lemland, Lågskär 2kv δ (v,r) (Sampo Kunttu, Kari Soilevaara).

31.5.1995 Hanko, Halias 2kv δ (v,r) (Matti Lehti, Seppo Niiranen, Aatu Vattulainen).

Viitaiainen *Parus palustris* (n.5,29,2)

24.2.–20.3. Savitaipale, kirkonkylä (Markku Loippo, Markku Paakkinen ym.); **18.9.–12.10.** Lappeenranta, Kaukas (Jouko Rantanen, Harry Nyström ym.); **2.10.–13.11.** Virolahti, Virojoki (v) (Mikko Pöyhönen, Mika Kimmo, Seppo Grönlund).

Savitaipaleen havainto julkaistiin jo vuoden 2003 katsauksessa, koska lintu oli paikalla myös 23.10.-8.12.2003.

Punapäälepinkäinen *Lanius senator* (7,11,2)

6.–20.5. Kökar, Karlby δ (v) (Petteri Mäkelä ym., ilm. Heikki Luoto); **28.6.–2.7.** Hämeenkyrö, Pahaoja δ (v) (Timo J. Palomäki ym.).

Edellinen havainto on niinkin kaukaa kuin vuodelta 1997. Punapäälepinkäisistä 10 on löydetty toukokuussa tai aivan kesäkuun alussa, 6 keskikesällä ja 5 syksyllä (elokuun lopusta lokakuun loppuun). Vuonna 1984 Lemlandin Järsön lintu viihtyi paikalla heinäkuun lopulta lokakuulle asti. Hämeenkyrön linnun lisäksi selvästi sisämaassa havaittuja ovat 3 lintua Pohjois-Karjalasta. Pietarsaarella on havaittu 1, ja loput (16) ovat Eckerön ja Virolahden väliseltä rannikolta, saarista tai sisämaassa korkeintaan muutamia kymmeniä kilometrejä rannikolta.

Nokivaris *Corvus corone corone* (1,7,5)

6.–16.3. Kurikka, Luopa (v) (Jari Pitkäkoski, Asko Latvala, Heikki Saikkonen); löydetty v. 2000/2001; **28.5.–2.6.** Jyväskylällä, Mustankorkean kaatopaikka (v) (Janne Kilpimaa, Harri Högmänder, Tero Linjama, Martti Tuukkanen ym.); **26.7.** Värsilä, Niirala (v) (Harri Kontkanen); **2.–6.8. ja 10.–11.8.** Korppoo, Jurmo (v) (Sampo Kunttu, Niklas Haxberg, Lauri Nikkinen, Petri Koivisto ym.); **9.10.** Kustavi, Isokari (Tom Lindroos, Hannu Kormanen, Rauli Lumio ym.).

Harjakoskelo
(*Mergus cucullatus*)
Espoossa 17.5.2004.
Musta nokka ja pienet mustat täplät pään alaosassa viittaavat nuoreen koiraaseen.
© Sami Tuomela.
Hooded Merganser.

5.6.1999 Nurmes, keskusta (Andreas Lindén, Jukka Salokangas, Tuomo Toivainen); **4.7.1999** Nurmes, pienvenesatama (video) (Heikki & Leena Luoto); **22.8.1999** Dragsfjärd, Björkboda (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Ari Kuusela, Tom Lindroos ym.).

Nokivaristen parantunut dokumentointi esimerkiksi valokuvaamalla tai videoimalla helpottaa RK:n työtä. Lindholm & Luoto (2003) esittelivät RK:n linjauksia nokivariksen hyväksymiselle. Monet nokivarikset viihtyvät paikoillaan jopa vuosikautia; ilmeisesti Nurmeksenkin lintu on yhä vakioalueellaan keskustan-sataman tuntumassa. Olisi suotavaa, että myös risteymät pyrittäisiin dokumentoimaan huolellisesti ja että ne ilmoitettaisiin paikallisyhdistysten aluevastaaville.

Punakottarainen *Sturnus roseus*

12.-15.6.2003 Sodankylä, Orajärvi +1kv (v) (Juhani Majjala, ilm. Ossi Pihajoki).

Laji poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 2003 lopussa.

Kategoria C

Mandariinisorsa *Aix galericulata*

4.5.1993 alkaen Taivalkoski, Jokijärvi 2 jp ♂ (v) (Pertti Mattila).

Linnut olivat paikalla yhden viikon ajan. *Laji poistettiin tarkastettavien joukosta vuoden 1999 lopussa.*

Kuparisorsa *Oxyura jamaicensis* (0,29,4)

10.5. Espoo, Laajalahti, Otaniemi 2 ♀ (v) (Pekka Rusanen ym.); **19.-26.5.** Kokkola, Öja, Sveinsflagan jp ♂ (v) (Marko Pohjoismäki, Kyösti Orava, Magnus Enlund, Johan Hassel ym.); **28.-29.5.** Haapavesi, Ainali jp ♂ (Juha Sjöholm, Heikki Tuohimaa, Sami Timonen ym.).

Euroopassa laji on julistettu lainsuojattomaksi ja sitä saa monessa maassa metsästää täysin vapaasti. Pelkona on kuparisorsan risteytyminen uhanalaisen valkopääsorsan kanssa. Esimerkiksi Ruotsissa Naturvårdsverket salli vuodesta 2002 alkaen lajin metsästyksen ympäri vuoden ja kehotti lääninhallituksia ja metsästäjiä pyytämään kuparisorsat aina tavattaessa (Strid 2004).

Kategoria D

Harjakoskelo *Mergus cucullatus* (0,4,1)

17.-23.5. Espoo, Suomenojan allas 2kv ♂ (v) (Heikki Luoto, Kari Engelbarth, Sami Tuomela ym.).

Kategoria E

Kanadanhanhi *Branta canadensis* (0,1,1)

19.9. Artjärvi, Villikkalanjärvi (Ohto Oksanen, Matti Sillanmäki).

Pieni, tumma kanadanhanhi. Alalajimääritys on useimmiten hankalaa tai mahdotonta, koska eri alalajit risteytyvät tarhaloissa (ja ehkä luonnossakin) melko yleisesti. RK toivoo, että pienistä kanadanhanhista pyrittäisiin saamaan mahdollisimman hyviä kuvia tai videota.

Havainnot, joiden käsittely on kesken

Records still under consideration

Amerikanjäkäkuikka *Gavia immer*

8.11.2003 Kristiinankaupunki, Domarkobban 1kv (v).

Arosuohaukka *Circus macrourus*

27.9.2003 Kristiinankaupunki, Trutklobbarna 1kv (v).

Etelänharmaalokki *Larus michahellis*

26.7. Espoo, Ämmässuo 1kv (v); **14.-22.8.** Anjalankoski, Keltakankaan kaatopaikka 1kv (v).

16.8.-9.9.2002 Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 1kv (v); **15.7.-12.8.2001** Tampere, Tarastenjärven kaatopaikka 4 1kv (v); **21.7.-6.8.2001** Anjalankoski, Keltakankaan kaatopaikka 1kv (v); **15.-16.9.2001** Anjalankoski, Keltakankaan kaatopaikka 1kv.

Vaaleakiitäjä *Apus pallidus*

24.10. Hanko, Halias (v); **28.10.** Helsinki, Länsisatama, Hernesaaren ranta; **28.10.-1.11.** Helsinki, Pihlajasaari (v); löydetty kuolleena, HY:n Eläinmuseolla; **2.-5.11.** Turku, Pallivaha (v).

Mongoliankirvinen *Anthus godlewskii*

15.11. Ylitornio, Etelä-Portimojärvi 1kv (v).

Lintu löytyi kuolleena ja on nykyisin HY:n eläinmuseon kokoelmissa.

Pikkukultarinta *Hippoboscus caligata*

16.9. Parikkala, Siikalahti.

Myös kaikki aiemmin hyväksytyt syksyiset pikkukultarinnat ovat uudelleenkäsittelyssä.

Isolepinkäinen *Lanius excubitor holmeyerii* **23.9.2000** Kemiö, kirkonkylä ad; **15.11.-6.12.1998** Espoo, Röylä.

Nokivaris *Corvus corone corone*

huhtikuu 1999 Ilmajoki, Vaivaistenneva ammuttu (v).

Hylätyt havainnot

Records not accepted

Pikkulapasotka *Aythya affinis* **4.5.2002** Oulu, Vihreäsaaren öljysatama jp ♂.

Harjakoskelo *Mergus cucullatus* **2.6.** Mustasaari, Klobbskat ♀ N. **Isohaara-haukka** *Milvus milvus* **27.4.** Keminmaa,

Laurila (v); **11.4.1992** Hanko, Täktom W. **Hanhikorppikotka** *Gyps fulvus* **1.4.** Vantaa, Kuusijärvi; **30.4.2003** Seinäjoki, Kivistö NE. **Arosuohaukka** *Circus macrourus* **25.4.** Saari, Pohjaranta ♀; **29.4.** Nastola, Immilä 2kv; **2.5.** Lumijoki, Sannanlahden lintutorni +2kv ♀ SE; **8.5.** Lapinlahti, Linnansalmi 2-3kv; **26.5.** Eno, Hiltulanvaara +2kv ♀ SE; **9.8.** Ilomantsi, Hattuvaara, Ilajansuo 2kv ♂; **4.9.** Karstula, Humppi +1kv ♀ NE; **7.9.** Karstula, Humppi 1kv SW; **29.9.** Rääkkylä, Vuoniemi, Eihvelin torni 1kv S; **3.5.2003** Elimäki, Naaranoja, Lylymäki +2kv ♀; **14.9.2003** Jomala, Kyrkby +2kv ♀. **Arohiirihaukka** *Buteo rufinus* **8.5.** Hamina, Kirkkojärvi ad E. **Pikkukiljuotka** *Aquila pomarina* **26.4.** Artjärvi, Suursuon pelto subad/ad W; **8.5.** Rantasalmi, Vaahersalonlampi, lintutorni subad; **15.5.** Artjärvi, Suurikylä subad E; **16.6.** Pernaja, Isnäs subad E. **Arokotka** *Aquila nipalensis* **5.8.** Vaasa, Korkeamäki juv/subad SSW. **Punajalkahaukka** *Falco vespertinus* **1.9.1992** Espoo, Laajalahti/Otaniemi 1kv NW. **Siperiankurmitsa/Amerikankurmitsa** *Pluvialis fulva/dominica* **25.7.** Siikajoki, Tauvo, Munahietä/Ulkonokka ad. **Tiiralokki** *Larus sabini* **5.10.** Espoo, Kivenlahti 2 ad + 2 1kv S. **Hietakyyhky** *Pterocles orientalis* **15.7.** Laitila, keskusta 4 W. **Idänkäki** *Cuculus saturatus* **28.6.-15.7.1998** Lieksa, Savijärvi – Tolkee ♂ (v,ä,video); **25.6.-6.7.1998** Karstula, Haapalahti ♂ (ä); **23.5.-6.7.1999** Lieksa, Savijärvi – Tolkee ♂; **26.5.-5.7.1999** Karstula, Haapalahti ♂; **27.5.-20.6.1999** Joutsa, Kotkatniemi ♂ (v,ä); **21.5.-1.7.2000** Lieksa, Savijärvi – Tolkee ♂ (ä); **17.5.-3.7.2001** Lieksa, Savijärvi – Tolkee ♂ (v,video,r,ä). RK päätti pitkäläisten tutkimusten jälkeen hylätä Suomen kaikki idänkäkihavainnot. Laji poistettiin myös maamme lajilistalta. Lindholm ja Lindén (2003) ovat julkaisseet seikkaperäisen artikkelin maamme idänkäistä. Selvityksen mukaan Suomessa tavatut linnut ovat keskenään lähes samanlaisia ja poikkeavat tunnetusta idänkäen muuntelusta sekä laulun että linnun koon, jossain määrin myös ulkonäön perusteella. Näin ollen lintuja ei ole voitu varmasti määrittää idänkäiksi. **Taigakirvinen** *Anthus hodgsoni* **4.5.** Asikkala, Vähä-Äiniö. **Vuorikirvinen** *Anthus spinoletta* **3.12.** Korppoo, Jurmo. **Mustakaularastas** *Turdus ruficollis atrogularis* **28.2.** Espoo, Westend 2kv ♀. **Ruokosirkkalintu** *Locustella luscinioides* **8.5.** Janakkala, Tervakoski ♂ Ä. **Kashmirinuunilintu** *Phylloscopus humei* **9.10.** Helsinki, Kumpula. **Tulipäähippiäinen** *Regulus ignicapilla* **3.5.** Pori, Kuuminainen ♂ Ä (ä); **17.5.2003** Alavus, Kuorasjärvi, Sääskiniemi ♂. **Sepelsieppo** *Ficedula albicollis* **25.5.2003** Korppoo, Jurmo

♂. **Viitaiainen** *Parus palustris* **3.-19.2.** Janakkala, Hyvikkälä; **30.12.2003** Janakkala, Hakoinen. **Nokivaris** *Corvus corone corone* **4.4.** Vaasa, Ristinummi, Logmosen. **Harmaasirkku** *Emberiza calandra* **23.4.2002** Nilsia, Palonurmi ♂ Ä.

Korjauksia

Kiljukotka *Aquila clanga* päivämäärätäydennys: Vaasan subad oli paikalla **7.-8.9.2003** (ilm. Aarne Lahti).

Kiljukotka *Aquila clanga* vuoden 2003 katsauksessa kirjoitettiin: ”Esimerkiksi lokakuussa linjalla Virolahti-Hanko havaittiin todennäköisesti vain kaksi eri kiljukotkaa.” po. vähintään kolme eri kiljukotkaa. Vuoden yhteismäärä nousee 33:een.

Kiitokset

Suurkiitos kaikille lomakkeensa lähettäville havainnoitsijoille, aluevastaaville ja ARK:ille!

Tämän katsauksen havainnoista ovat antaneet asiantuntijalausuntoja Peter Adriaens, Per Alström, Peter Barthel, Colin Bradshaw, Vegard Bunes, Tom Conzemius, José Luis Copete, Dick Forsman, Annika Forsten, Martti Hildén, Steve Howell, Hannu Jännes, Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen, Patric Lorgé, Kristiina Mannermaa, Grzegorz Neubauer, Magnus Robb/Sound Approach ja Lars Svensson. Jukka J. Nurmi toimitti RK:lle videomateriaalia.

Havaintotiedoissa ilmenneitä virheitä ovat korjailleet tai tietoja ovat tarkastaneet Pirkka Aalto, Pekka Kyllönen, Aarne Lahti, Petri Lampila, Markku Loippo, Jukka J. Nurmi, Marko Pohjoismäki, Mikko Pöyhönen, Esko Rajala, Eelis Rissanen, Asko Rokala, Jani Vastamäki, William Velmala ja Pentti Zetterberg. Tapio Tohmo ja Timo Pulliainen laativat katsauksen kartat. Pekka J. Nikander korjasi alkuperäistä käsikirjoitusta. Anders Blomdahl, Vegard Bunes ja Petri Lampila avustivat Ruotsin ja Norjan havaintojen selvityksissä.

Kirjallisuus

Aalto, P. 2005: Tunturi-Lapin marraskuu yllätti taas: ruostesiipirastas (*Turdus naumanni eunomus*) Enontekiön Hetassa. – Bongari-vuosikirja 2004: 35-37.
Bradshaw, C. 2005: Identification review – Lesser Scaup. – British Birds 98: 89-95.
Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellén, N. & Ullman, M. 2003: Sällsynta fåglar i Sverige. – SOF 2003. 2:a uppl. Stockholm.

Bunes, V. & Solbakken K. A. 2004: Skjeldne fugler i Norge i 2002. – Ornis Norvegica 27(1): 4-47.
Cederroth, C. 2003: Sällsynta fåglar i Sverige 2002. – SOF 2003. Fågelåret 2002. Stockholm.
Cederroth, C. 2004: Sällsynta fåglar i Sverige 2003. – SOF 2004. Fågelåret 2003. Stockholm.
Clement, P. & Hathway, R. 2000: Thrushes – Christopher Helm Ltd. London.
Forsman, D. 1999: The Raptors of Europe and the Middle East. – T & AD Poyser, London.
Fraser, P.A. & Rogers, M.J. 2005: Report on scarce migrant birds in Britain in 2002. Part 2: American Wigeon to Ring-billed Gull. – British Birds 98:73-88.
Frémont, J.-Y. & le CHN 2005: Les oiseaux rares en France en 2003. Rapport du Comité d'Homologation National. – Ornithos 12 (1): 2-45.
Glutz von Blotzheim, U.N., Bauer, K.M., & Bezzel, E. 1971: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Vol 4. – Akademische Verlagsgesellschaft AULA-Verlag, Wiesbaden.
Hagemajjer, E.J.M. & Blair, M.J. 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. – T. & A.D. Poyser. London.
Heino, J. 2005: Kaatopaikalla näkee muutakin kuin lokkeja – arohiirihaukka (*Buteo rufinus*) Espoon Ämmäsuolla. – Bongari-vuosikirja 2004: 20-22.
Hepp, G.R. & Hair, J.D. 1983: Reproductive behaviour and pairing chronology in wintering dabbling ducks. – The Wilson Bulletin 95: 682-690.
Lees, A.C. & Gilroy, J.J. 2004: Pectoral Sandpipers in Europe: vagrancy patterns and the influx of 2003. – British Birds 97:638-646.
Lindholm, A. & Lindén, A. 2003: Idänkäki Suomessa. – Alula 9: 122-133.
Lindholm, A. & Luoto, H. 2003: Nokivariksen määrittäminen. – Linnut 38(4): 30-34.
Lindroos, T. & Tenovuo, O. 2000: Valkosiipikiuru - tunnistaminen ja esiintyminen Euroopassa. – Alula 6 (4): 170-177.
Malling Olsen, K. & Larsson, H. 2004: Gulls of Europe, Asia and North America. – Christopher Helm. London.
Mäki, R. 2005: Pikkulapasotka (*Aythya affinis*) Kökarissa – uusi laji Suomelle! – Bongari-vuosikirja 2004: 12-14.
Nikupaavo, P. 2005: Amurinuunilintu (*Phylloscopus coronatus*) Kokkolassa – komppaaminen kannattaa aina! – Bongari-vuosikirja 2004: 29-31.
Peltomäki, J. 2005: Syysrallin satoa: pikkukiuuru (*Calandrella rufescens*) Hailuodossa. – Bongari-vuosikirja 2004: 23-25.
Pihajoki, O. 2005: Nokisorsa (*Anas rubripes*) Sodankylän jäätärillä. – Bongari-vuosikirja 2004: 17-19.
Rauste, V., Kangasniemi, M. & Koskinen, H. 2004: Aroharmalokki Suomessa. – Linnut 39 (1): 42-43.
Rogers, M.J. and the Rarities Committee 2004: Report on rare birds in Great Britain in 2003. – British Birds 97 (11): 558 – 625.
Sjöholm, J. 2005: Balkanuunilintu (*Phylloscopus orientalis*) pikavisiitillä Siikajoen Taivossa 9.10.2004. – Bongari-vuosikirja 2004: 26-28.
Strid, T. 2004: Fågelrapport för 2003. – SOF 2004. Fågelåret 2003. Stockholm.

van der Vliet, R. E., van der Laan, J. & CDNA 2004: Rare birds in the Netherlands in 2003. – Dutch Birding 26 (6): 359 – 384.
Votier, S. C., Harrop, A. H. J. & Denny, M. 2003: A review of the status and identification of American Wigeon in Britain and Ireland. – British Birds 96: 2-22.

Summary: Rare birds in Finland 2004

This is the 30th annual report of the Finnish Rarities Committee. It lists all accepted records for the year 2004 and some older previously unpublished records. A few records are still under consideration and will be published in the committee's next reports. Records of birds not considered to be genuine vagrants (category E), rejected records and corrections are listed separately.

From a rarities' perspective the year was very good. Three new species were added to the Finnish list (category A): Black Duck, Lesser Scaup and Eastern Crowned Warbler. Other major rarities (with less than six previous records) were Long-legged Buzzard, Booted Eagle, Lesser Kestrel, White-winged Lark, Lesser Short-toed Lark, Dusky Thrush ssp eunomus and Eastern Bonelli's Warbler. Record numbers of Short-toed Eagles and Caspian Gulls were seen. The year 2004 was also very good for American Wigeon, Red-crested Pochard, Great Northern Diver and Savi's Warbler. A total of 29 juvenile Pallid Harriers were seen in the autumn. Oriental Cuckoo was deleted from the Finnish list. This is the 30th annual report of the Finnish Rarities Committee. It lists all accepted records for the year 2004 and some older previously unpublished records. A few records are still under consideration and will be published in the committee's next reports. Records of birds not considered to be genuine vagrants (category E), rejected records and corrections are listed separately.

The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv=calendar year, jp=adult breeding plumage, tp=winter plumage, vp=transient plumage, ♂ = male, ♀ = female, ♀-puk.=female plumage, Ä=singing, r=ringed, W (=west) etc. stands for migrating birds and their flight direction, (v)/(ä)=photographed/tape recorded (and this evidence seen or heard by the committee). The three numbers in brackets after each species' name give the total number of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period 1975–2003 and (3) in 2004 respectively.

Kirjoittajien osoitteet/Authors' addresses:

Heikki Luoto, Kuhajoentie 15, 01750 Vantaa, puh/tel. 09-29054970; heikki.luoto@kolumbus.fi

Tapio Aalto, Tähtiönkatu 6 B 64, 20240 Turku, puh/tel. 040-7663397; tapio.aalto@nettiyhteisö.fi

Antero Lindholm, Tornihaukantie 2 as.15, 02620 Espoo, puh/tel 09-5415929; antero.lindholm@panasoft.fi

Jyrki Normaja, Maskunkatu 15, 20400 Turku, puh/tel. 02-2471480; jyrki.normaja@pp.inet.fi

Visa Rauste, Päivärinnankatu 6 A 15, 00250 Helsinki, puh/tel. 09-2410960; visa.rauste@helsinki.fi